

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ

РЕЗИМЕ

КАТЕГОРИЈЕ:	а) традиционалан приступ б) креативан приступ
НАЗИВ РАДА	Чардак ни на небу ни на земљи
АУТОР/АУТОРИ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ, НАЗИВ ШКОЛЕ, КОНТАКТ ТЕЛЕФОН, Е-МАИЛ АДРЕСА	Валентина Бошковић Основна школа „Митрополит Михаило“ 063-426-335 pedasb@nadlanu.com
МОТИВАЦИЈА ЗА ИЗРАДУ ОВОГ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ	Семинари уопште, па и они посвећени српском језику, падају у заборав уколико ставимо тачку на све што смо чули и видели. Жеља да се оно што је било интересантно, несвакидашње, а изводљиво примењује и уједно покуша са презентацијом широј популацији .
ОПШТИ ЦИЉ	Припрема методичког часа применљивог у настави , где су ученици подстакнути да кроз различите активности доживе и разумеју бајку
СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ	-добро проучити добијени материјал -одабрати адекватну наставну јединицу - материјал са семинара комбиновати са уобичајеном праксом - писање припреме
ДОПРИНОС ВАШЕГ РАДА УНАПРЕЂИВАЊУ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА.	Приказ обраде бајке креативним приступом, где мисаоне активности - процењивање, закључивање, уочавање, упоређивање... долазе до изражаја кроз рад на различитим, мисаоно повезаним задацима.
КОРЕЛАЦИЈА СА САДРЖАЈИМА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА	Грађанско васпитање Ликовна култура Народна традиција Природа и друштво
ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ	- стварање добре атмосфере за рад -веће интересовање ученика -разноликост одговора -подстицање ученичке маште и њихово стваралачко умеће кроз повезивање са другим наставним предметима -повезивање градива како би се подстакла мисаона активност ученика у циљу развијања њихове маште, језичке културе, писменог изражавања -сукоб мишљења -интерактиван приступ настави -процеси критичког мишљења, вредновања, стваралачког мишљења и решавања проблема -залагање појединих ученика да покуша рад на вишем нивоу (наставни листови на три нивоа)

<p>ГЛАВНИ КОРАЦИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - подела ученика у групе - рад ученика у групи као припрема за најаву наставне јединице -извештавање група -најава наставне јединице - изражајно читање бајке - глобална анализа -рад у групи на првом задатку -повратна информација -рад у групи на другом задатку -повратна информација -анкетирање група -рад у групи на изради одељенског панона -давање домаћег задатка
<p>ОБЛИЦИ РАДА:</p>	<p>КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА</p>
<p>групни, фронтални, индивидуализовани</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ученици се деле у групе које формира учитељ - групни рад на добијеном задатку (пронаћи заједничку карактеристику која повезује добијене реченице)
<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>Писаних радова, разговор, кооперативна, рад на тексту, дијалогска, рад на компјутеру, практичног рада, демонстративна</p>	<ul style="list-style-type: none"> - извештавање група и откривање решења - бајка(цео садржај се упоредо презентује) - најава наставне јединице -изражајно читање бајке -глобална анализа у виду неколико краћих питања која прожимају цео садржај бајке
<p>СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА:</p> <p>Читанка, припремљени задаци за групни рад, наставни листови на три нивоа тежине, це де за изражајно читање , картон, боје, лепак, компјутер</p>	<ul style="list-style-type: none"> -рад у групи на различитим задацима; група бира одређени лик из бајке који носи задатак својствен том лику -повратна информација -рад у групи на другом задатку који захтева да се понуђене особине изабраног лика повежу са датим ситуацијама када су се испољиле (презентација прати излагање група) -анкетирање група- једна група врши анкету са одабраним представником друге групе
<p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</p> <p>Пишу и договарају се у групи, износе закључке , допуњују се , сукобљавају, размењују мишљења, процењују, слушају једни друге сарађују, пажљиво слушају бајку, одговарају, извештавају, глуме цртају, секу, боје, лепе</p>	<ul style="list-style-type: none"> - рад у групи на изради предмета који симболично представља лик на ком је група радила у првом и другом задатку, лепљење листића на картон и спајање свих радова у одељенски пано .
<p>АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА</p>	

Даје упутства за рад група, дели материјал, прати рад у групи, координира, ради на компјутеру, чита, поставља питања, прати одговоре ученика, презентује	
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	
•	
ПРИЛОЗИ	
	КРАТАК ОПИС ПРИЛОГА

Прилог 2

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ (само за учитеље који су похађали наш семинар)

МЕТОДИЧКИ МОДЕЛ НАСТАВНОГА ЧАСА-ДАНА УТЕМЕЉЕН НА САДРЖАЈИМА АКРЕДИТОВАНОГ ПРОГРАМА „МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ОБРАДИ САДРЖАЈА КЊИЖЕВНОСТИ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ“

Наставна тема: Књижевност- епика

Наставна јединица: Бајка „Чардак ни на небу ни на земљи“

Разред: трећи

Тип часа: обрада(двочас)

Облици рада: групни, фронтални, индивидуализован

Општи циљ: Подстаћи ученике да кроз више различитих активности које прожимају један лик ,боље доживе те ликове и схвате битне садржаје бајке са свим порукама које носи.

Васпитни циљеви: развијање етичких вредности, вере у победу добра над злим, чинити добра дела, помоћи слабијима и охрабривати их.

Образовни циљеви: подстицање маштовитости, разумевање и доживљавање текста, оспособљавање да анализирају ликове, процењују и упоређују, уочавају поруке и њихово разумевање, развију интересовање за читање, јасно и течно причање, подстицање логичког мишљења, критичког расуђивања.

Функционални циљеви: развијање воље за стицањем нових знања, оспособљавање за самостално служење књигом.

Наставне методе: Писаних радова, разговор, кооперативна, рад на тексту, дијалогска, рад на компјутеру, практичан рад, демонстративна

Наставна средства: Читанка, припремљени задаци за групни рад, наставни листови на три нивоа тежине, картон, боје, лепак, компјутер

Организација наставног часа – наставне ситуације

Ток наставног процеса - кораци: (детаљан опис садржаја кроз кораке наставног часа или наставне ситуације са временском артикулацијом)

-Ученици су подељени у четири групе
Свака група добија задатак да пронађе заједничко обележје реченица са добијеног листа (реченице су узете из неколико обрађених бајки)   око 4 мин.

...Сликарка Зима отцепи леви скут своје хаљине, покри врт па пође даље,
...створи се пред другом кућицом па опет куц! куц! на прозор....

...Да би чудо били веће,
риба људским гласом рече:
-Што год тражиш, ја ћу дати,
само ме у море врати.
Испунићу твоју жељу.....

...А маћехино огледало би одговарало:
“Царице, Ви сте најлепша на свету!”
...

**појавама, животињама и предметима
су дате људске особине**

...Усред цвета седи сићушни створ, бео и прозиран, као да је од
стакла, са прекрасним крилима на раменима. Био је то краљ цвећа...

...У краљевству се направи велика свечаност. Посебно место су
заузимале виле, којих је било тринаест...

...Старица се само правила љубазна, а у ствари је била зла вештица
која је живела дубоко у шуми, далеко од свих...

**фантастични
ликови**

Једне ноћи је тигар нестао из кавеза, а истог тренутка је крај дететовог узглавља лежала пругаста, шаренорепа мачка и прела...

...Како је почела да пада киша, најмлађи син извуче мач и започе њиме замаховати над својом главом, тако да на њега не паде ниједна кап...

...Око поноћи паде јато пахуљица и сву је завеја, те у трену црни лабуд остаде бео као снег...

**нестварни
догађаји**

... И наравно , раскошно се прославила свадба краљевића и Трноружице, који су живели срећно и задовољно још много година.

...Од ружног пачета постао је диван лабуд, који ће од сада живети окружен својим пријатељима..

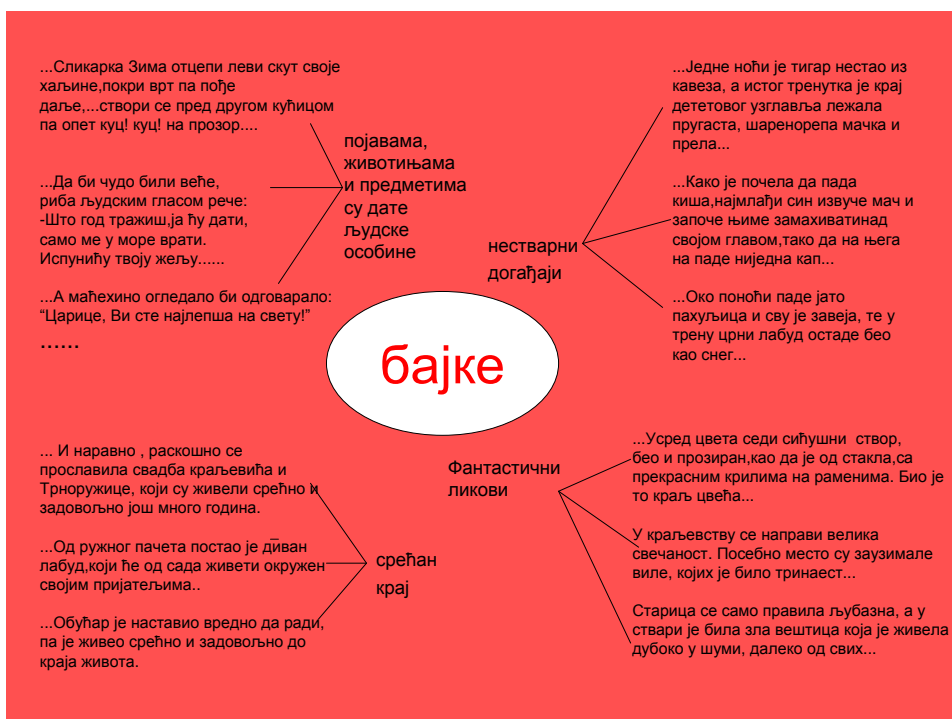
...Обућар је наставио вредно да ради, па је живео срећно и задовољно до краја живота.

срећан крај

-Повратна информација

Групе извештавају, а сваки одговор представља једну од битних карактеристика бајке, што се и открива као коначно решење
Кроз разговор поменути и остале карактеристике бајке ....   око 5 мин.

Презентација иде упоредо са извештавањем група

-Најава наставне јединице

-Изражајно читање бајке(учитељ или са це деа)   око 5 мин.

- Глобална анализа   око 7- 8 мин.

1. Којим догађајем почиње бајка?
2. Шта се десило царевој кћери?
3. Ко је кренуо да је тражи?
4. Где ју је змај однео?
5. Ко ју је спасао и како?
6. Шта су старија браћа урадила најмлађем?
7. Кога су уместо њега одвели у двор?
8. Када најмлађи брат казује истину?
9. Шта је цар урадио?

-Ученици остају у групама , а задатке бира по један ученик из сваке групе случајним избором према називу ликова (цар, сестра, старија браћа, најмлађи брат) Сваки лик носи различит задатак од одређивања целина у бајци, упоређивања ликова на основу процењивања поступака до уочавања сукоба у бајци ; задатком се иде у дубљу анализу бајке

-Рад у групама

око 14. мин.

1. група

Цар: „Због свих непријатности које су ми се догодиле , заборавио сам шта се збило од тренутка нестанка моје кћери“ .

Задатак:

Помозите цару и испишите редослед догађаја који је уследио након нестанка његове кћери.

- сестра шета са браћом
- змај отима цареву кћер

2. група

Сестра: „Ја сам царева кћи и имам три брата. Закључили сте да се они по много чему разликују“

Задатак:

Испишите разлике у понашању међу браћом , али пронађите и шта их то чини сличним:

Сличности	Разлике
- они су цареви синови	- старија браћа не дозвољавају да се њихови коњи закољу, док најмлађи брат свог жртвује

3. група

Старија браћа: „Понели смо се лоше , а није требало....“

Задатак:

Испишите лоше поступке старијих синова:

- нису пристали да закољу своје коње, како би направили конопац и попели се на чардак

4. група

Најмлађи брат: „ Нисмо се сви једнако понашали...Ја сам се увек борио...“

Задатак:

Напишите између кога је приказана борба добра и зла (чак два пута) :

Први пут је приказана борба змаја, као негативног лика, и .....

Ко је изашао као победник?

3. група

Старија браћа: Повежи особину – особине које су дошле до изражаја

када:

-полазимо у свет да тражимо сестру	забринути, сложни
-правимо конопац да би се попели на чардак	сналажљиви, досетљиви
-нећемо да закољемо своје коње	себични, прорачунати
-нисмо хтели да се попнемо на чардак	плашљиви
-сечемо брату конопац	себични, љубоморни
-чобанче водимо са собом, а сетри и девојкама претимо	нечасни

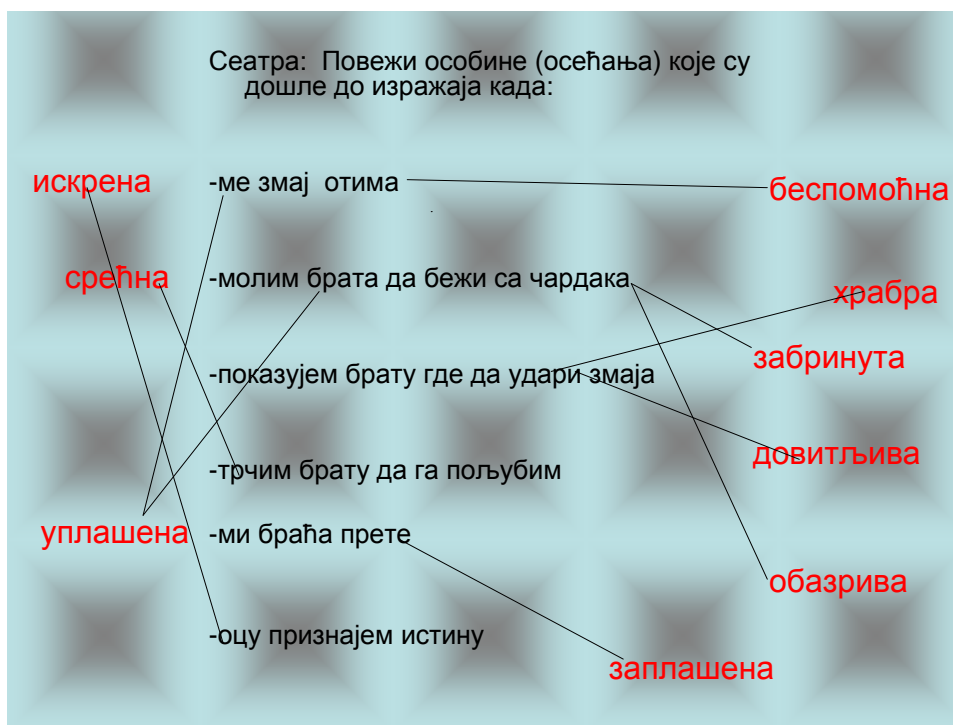
4. група

Најмлађи брат: Повежи особину – особине које су дошле до изражаја

када:

-прихватам да закољем свог коња	пожртвован
-се пењем на чардак	храбар, неустрашив, радознао
-убијам змаја	храбар
-девојке намењујем браћи	племенит
-браћу и чобанче ударам буздованом	правдољубив
-сватовима и оцу говорим истину	частан, истинољубив

-Повратном информацијом се врши дубља анализа ликова око 10 мин. .

-Упоредо са извештавањем презентују се задаци група како би се због прегледности укључиле и остале групе.

-„Анкетирање“

око 17 мин.

Свака група бира представника који ће бити анкетирани од чланова друге групе(групе које анкетају се мењају, а питања саставља учитељ)

1. група

Анкетирање цара

1. Како сте се осећали када сте чули да Вам је ћерку отео змај?
2. Сматрате ли синове делимично кривим ?
3. Послали сте их да траже сестру без икакве пратње. Јесте ли веровали у њихову способност?
4. Шта мислите о понашању старијих синова?
5. Мислите ли да сте их сурово казнили?
6. Шта мислите о Вашој одлуци да царство остаје најмлађем сину?

2. група

Анкетирање сестре

1. Шта се заправо те ноћи десило?
2. Како се змај понашао према Вама?
3. Како сте обично проводили време на чардаку?
4. Шта је змај најчешће радио?
5. Да ли сте и у кога веровали да ће Вас спасити?
6. Како сте реаговали када сте чули за очеву одлуку?

3. група

Анкетирање старије браће

1. Да ли сте осећали страх када сте кренули да тражите сестру?
2. Како оправдате себе што сте одсекли брату конопац?
3. Брата сте заменили чобанчетом. Да ли сте се надали да цар неће сазнати истину?
4. Кајете ли се због свега лошег што сте урадили?
5. Верујете ли да ће вам отац и брат опростити?
6. Да ли сте нешто из таквог понашања научили ?

4. група

Анкетирање најмлађег брата

1. Да ли је и Вас било страх када сте се пењали на чардак ?
2. Колико је било тешко савладати змаја?
3. О чему сте размишљали док сте седели сами на чардаку?
4. Можете ли опростити браћи?
5. Како се сада ,после свега, осећате?
6. Шта бисте свима поручили?

- Свака група од тањег картона треба да направи предмет који би симболично представљао лик на коме су групе већ радиле

Ученицима се нуде идеје: круна, буздован, краћи огртач,.....

Картони се након тога боје, а касније на њега ученици лепе исписане листиће из групног рада. (спајањем свих радова добија се одељенски пано)

Рад ће се наставити и на наредном часу ,јер су за обраду бајке предвиђена три часа.

око 7 мин.

Домаћи задатак:

Ученицима се нуде листићи на три нивоа тежине.Учитељ нуди листић адекватан знању ученика. Свако има могућност да узме и виши ниво .Уколико је тежак, ученик се враћа на претходни ниво, док ученик који успешно уради нижи ниво, може да проба и виши.

Повратна информација ће се извршити на следећем часу.

Први ниво- познавање садржаја

1. Колико је цар имао деце?
2. Ко је украо сестру?
3. Шта су се синови договорили са оцем?
4. На шта су прво наишли тражећи сестру?
5. Ко се од браће жртвовао за сестру?
6. Како је најмлађи брат затекао сестру на чардаку?
7. Брат убија змаја: (заокружи тачан одговор)
  - а) ударцем у главу
  - б) ударцем у стомак
  - ц) ударцем у срце
8. Како су старија браћа спречила најмлађег да сиђе са чардака?
9. Кога су преобукли и повели са собом?
10. Како им се најмлађи брат осветио?
11. Како је цар поступио када је сазнао истину?
12. Напиши неколико одлика које овај текст чине бајком.

Други ниво- разумевање садржаја

1. Напиши неколико одлика које овај текст чине бајком.
2. Шта се догодило једне вечери док је сестра шетала са браћом?
3. Како се најмлађи брат жртвује за своју сестру?
4. Шта је старију браћу спречило да се попну на чардак?
5. Зашто је сестра молила брата да бежи са чардака?
6. Како је брат уз сестрину помоћ убио змаја?
7. Заокружи тачне одговоре:
  - а) змај је био богат
  - б) змај је живео усамљено
  - ц) сестра је била једина жртва змаја
  - д) девојкама се свидео живот на чардаку
8. Како разумете реченицу :”А браћа кад га виде умало их грозница не ухвати?”
9. Опиши осећања најмлађег брата након тога.
10. Објасни зашто браћа замењују свог брата чобанчетом?
11. Зашто отац оставља најмлађег сина да царује?
12. Сети се неке бајке у којој је најмлађи син- најбољи син. Упореди их и напиши сличности.

Трећи ниво- стваралачка примена знања

1. Сети се неке бајке у којој је најмлађи син- најбољи син. Упореди их и напиши сличности.
2. Постоји ли нешто што ти чуваш као “очи у глави”? Напиши шта је то и како то чиниш.
3. Како би се ти осећао да си један од браће којима змај отима сестру?
4. Са чиме би недодирљив чардак упоредио у данашњем свету?
5. Куда је најмлађег брата одвела неустрашивост и сестринска љубав?
6. Које би особине змаја препознао код појединих људи?
7. Пронађи реченицу која исказује љубав најмлађег брата према браћи.
8. Да ли си некада био завидан? Напиши због чега и како си се понашао.
9. Да си на месту цара- како би реаговао сазнавши истину?
10. Шта си научио из поступака старије браће?
11. Којом би пословицом исказао поруку бајке?
12. У бајци је неправда кажњена , а правда задовољена . Објасни.

Прилог 3

ПРИКАЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВНОГ ЧАСА – ДАНА ПРЕМА МЕТОДИЧКОМ МОДЕЛУ

Трајање наставних ситуација	Наставна тема	Наставно подручје	Ток наставних ситуација - кораци	Активности ученика	Активности учитеља
око 4мин	Чардак ни на небу ни на земљи	Књижевност-епика	- рад ученика у групи као припрема за најаву наставне јединице	Читају, договарају се , сарађују, уочавају, записују	Објашњава, дели материјал, прати рад група
око 5 мин.			извештавање група	Извештавају, процењују, слушају једни друге	Презентује, слуша, укључује у разговор и друге групе
око 5мин.			-најава наставне јединице - изражајно читање бајке	Слушају читање учитеља	Изражајно чита
око 8 мин.			- глобална анализа	Слушају, одговарају на питања, допуњују, исправљају, служе се књигом	Поставља питања, пажљиво слуша, укључује све ученике, исправља
око 14 мин.			-рад у групи на првом задатку	Договарају се, слушају, прецизирају, записују, проверавају, користе уџбеник	Дели листиће, обилази, даје помоћ, указује на погрешке, усмерава
око 10 мин.			-повратна информација	Извештавају, пажљиво слушају, допуњују, сукобљавају се, процењују, образлажу	Прати излагање група, укључује све учеснике, допуњује
око 10 мин.			-рад у групи на другом задатку	Договарају се, повезују, слушају, прецизирају, , проверавају, користе уџбеник, закључују	Дели листиће, обилази, даје помоћ, указује на погрешке, усмерава
око 10 мин.			-повратна информација	Извештавају, пажљиво слушају, допуњују, сукобљавају се, процењују, образлажу	Прати излагање група, укључује све учеснике, допуњује
око 17 мин.			-анкетирање група	Анкетирају- читају питања и усмено одговарају, закључују, процењују, износе своје ставове, сукобљавају се , глуме	Прати излагање анкетираног, укључује чланове групе уколико је потребно
око 7 мин.			- израда одељенског паноа -давање домаћег задатка	Договарају се, бирају предмет, практично раде, цртају, секу ,боје, лепе, бирају наставне листове	Даје идеје, начин рада, помаже у цртању, даје предлог за одабир наставних листова